

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jättesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Jätteenkäsittelylaitosten sijoittumista ohjaa kaavamerkinnot, mutta kuitenkin ympäristölupapäätöksissä eri kunnat voivat tulkita eri lailla, millä kaavamerkinnot esim. pienimuotoinen jätteenkäsittelylaitos voidaan hyväksyä sijoitettavaksi alueelle. Tämä voi aiheuttaa eriarvoisuutta eri alueiden välillä.

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

1.1 Jätetiedon oikeellisuuteen vaikuttaa myös oleellisesti kuntien valvomien jätteenkäsittelylaitosten raportoidut tiedot, joista vasta pieni osa on valtionhallinnon ylläpitämässä YLVA-järjestelmässä. Jotta kaikki kuntien valvomien laitosten jäteraportoinnit saataisiin kattavasti tilastoinnin piiriin, tulisi kunnille varata lisäresursseja raportointitietojen tarkistamiseen sekä rakentaa mm. rajapintoja tietojen siirrosta kuntien omista järjestelmistä YLVA-järjestelmään. Tätä tulisi edistää valtakunnallisesti.

Luotettavan ja kattavan jätetiedon saamiseksi tarvitaan myös valtionhallinnossa lisäresursseja ympäristöluvallisten laitosten valvontaan, jotta jäteraportoinnit ehditään oikeasti tarkistamaan huolellisesti mahdolliset havaitut virheet korjauttaen.

1.8 Mikäli kaikkien ELY-keskusten on tarkoitus tehdä jatkossa yhdyskuntajätehuollon valvontaa, tulee ELY-keskuksille varata riittävät resurssit tehtävän hoitamiseen.

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

2.2 Materiaalikatselemus ei ole vielä tavoittanut laajemmin yrityksiä, joten sen tiedottamiseen tulisi panostaa.

2.3, 2.4 ja 5.2 On hyvä, että julkiselle sektorille asetetaan edelläkävijöiden velvoite useissa yhteyksissä, kuten mm. vähentää jätteen määrää ja haitallisuutta omassa toiminnassaan, hankinnoissa ja kertakäyttömuovituotteiden vähentämisessä.

2.6 Jätteen synnyn ehkäisyyn liittyvään neuvontaan kaivataan erityisesti lisäresursseja ja hyvää viestintämateriaalia.

2.7 Materiaalitehokkuuden huomioiminen ympäristöluvista ja valvonnassa on hyvä tavoite, mutta vaatii mm. valvontapuolelta resursseja asioiden huomioimisesta.

3. Yhdyskuntajätteet

3.7 Tarkka alueellisen tiedon kerääminen aiheuttaa haasteita etenkin jäteraportointia tekeville toimijoille, mutta raportointiohjeistusta on ohjattu yhä enempi siihen suuntaan, että paikkakunta-kohtaista tietoa olisi saatavilla jatkossa yhä enemmän. Lopullinen hyödyntämistoimi, myös yhdyskuntajätteen osalta, voi olla alueen ulkopuolella, joten alueellisten kierrätystavoitteiden asettaminen ja seuraaminen voi olla haasteellista.

3.11 Valtakunnallisen kannustavan jätetaksan ohjeistuksen laadinta on tärkeää, joka toimii positiivisena kannustimena lajitteluun ja jonka myötä hyötyjätteiden keräysmääriä saadaan nostettua

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

7.1 ja 7.4 ja 7.6 Toimintaohjeistuksen laadinta sähkö- ja elektroniikkalaitteiden uudellenkäytön valmisteluun ja uudelleenkäyttöön on tärkeää, jotta uudelleenkäytön valmistelua ja uudelleenkäyttöasteita saadaan nostettua. Tässä vaiheessa tulee myös ohjeistaa mm.

uudelleenkäytön valmisteluun liittyvästä ympäristöluvan tarpeesta eli milloin katsotaan kyseessä olevan jätteenkäsittelyä ja milloin toiminta katsotaan ammatti- tai laitospäätöksi.

8. Rakentamisen jäte

8.11 Purkumateriaaliselvitys ei kerro purkukohteen toteutuneista jättemateriaaleista. Digitaaliseen tietokantaan pitäisi saada tieto purkukohteiden toteutuneista jättemääristä, jotta järjestelmä oikeasti ohjaa lajittelevaan purkutoimintaan ja purkutoiminta tehdään myös jäteasetuksen vaatimusten mukaisesti. Tällä ohjattaisiin myös loppu-/jäteraportin laadintaan.

8.14 Uusiomateriaalien käyttö Väylärakentamisessa (6/2020) on ohjeistettu yksityiskohtaisesti uusiomateriaalien hyödyntäminen väylärakentamisen eri vaiheissa, aina suunnittelusta rakentamiseen. Ohjeistuksen mukaan uusiomateriaalin käyttö huomioidaan jo suunnittelun eri vaiheissa, kuten nyt lausunnolla olevaan Jätesuunnitelmaan on kirjattu. Lisäksi Väyläviraston toimintalinja velvoittaa huomioimaan kiertotalouden edistämisen ja ilmastönäkökulman kaikessa toiminnassa.

8.14 ja 8.16 Väyläviraston ohjeen mukaan uusiomateriaalin käyttö huomioidaan tällä hetkelläkin jo suunnitteluvaiheessa, mutta käytännössä ympäristöluvut haetaan vasta rakentamisvaiheessa (rakennusurakoitsija hakee), mikä saattaa hidastaa hanketta, eikä luvitusta ehditä usein edes toteuttaa hankkeen aikana, jos on kyse nopeista hankkeista. Uusiomateriaalien käytön edistämisen kannalta on kannatettavaa, että lupaprosessit käytäisi jo hankkeen suunnitteluvaiheessa. Lisäksi menettelyt tulee tehdä riittävän selkeiksi, nopeiksi ja ennakoitaviksi. Ongelmaksi voi nousta sitten materiaalin saatavuus hankkeen aikana, koska suunnitteluasteesta riippuen hanke toteutuu 10-20 vuotta suunnittelun jälkeen. Lisäksi käytettävät materiaalit tulee olla Väyläviraston materiaalihyväksytyjä.

Uusiomateriaalin käytössä tulee huomioida rakentamisen kokonaisvaikutukset mm. ilmastoon. esim. uusiomateriaalien käytössä on huomioitava kasvihuonekaasupäästöt. Uusiomateriaalien käyttö saattaa jopa lisätä kasvihuonekaasupäästöjä, mikäli kuljetusmatkat ovat pitkiä tai uusiomateriaali vaatii rinnalle ilmastopäästöjä lisääviä sideaineita. Tällöin tulee voida tehdä ympäristön kannalta edullisin valinta.

Termien käyttöä on syytä tarkentaa kohdassa 8.14. Hankkijalla tarkoitetaan suunnitelmaluonnoksessa ilmeisesti tilaajaa. Käytännössä hankkija on useimmiten urakoitsija tällä hetkellä.

Toimijoiden yhteistyö maamassojen koordinoinnin ja tiedonjaon suhteen on erittäin kannatettavaa. Sillä voidaan välttää turhia pitkiä kuljetuksia, kun tieto alueen toimenpiteistä on hyvissä ajoin kaikkien toimijoiden saatavilla.

8.7 ja 8.8 Uudelleenkäytettävien rakennustuotteiden rakennuspaikkakohtaista hyväksyntää olisi syytä myös edistää omana toimenpiteenään tai näkyvämmiin esitetyissä tavoitteissa, jotta rakennusvalvontaan saadaan tästä tietoa ja he voivat informoida ja edistää näin pienempimuotoista rakennustuotteiden uudelleenkäyttöä.

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Taulukko 3: Tarkoitetaanko yhdyskuntajätteen käsittelyn osuudet % sekä hyödyntämis- että loppukäsittelytoimia?

Kompostoidun biohajoavan jätteen määrään on katsottu kuuluvan myös mädätyksen jälkeinen jälkikompostointi. Tästä olisi syytä rajata ulos mädätyksen jälkeinen pelkkä ns.vanhentaminen, missä kuivattua mädätysjäännöstä vanhennetaan ilman seosaineiden lisäyksiä. Tietohaussa tulee varmistaa, ettei mädätetyn biohajoavan jätteen määrä ja kompostoidun biohajoavan jätteen määrien haussa tule päällekkäisyyttä esim. mädätyksen jälkeen mahdollisesti tapahtuvassa kompostoinnissa.

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Anttila Tarja
Pohjois-Pohjanmaan ELY